

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Obdo/21/2019
Identifikačné číslo spisu: 2617207085
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Prieceľová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2617207085.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: SEZA, s. r. o., so sídlom Bazovského 17, Bratislava, IČO: 35 973 676 zast. JUDr. Jozefom Drvárom, advokátom so sídlom Belinského 16, Bratislava proti žalovanému: AGROPARTNER, spol. s r. o., so sídlom Plavecké Podhradie č. 258, IČO: 34 134 000, o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 7Cb/36/2017, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave, č. k. 31Cob/100/2018-52 z 23. októbra 2018, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a.

II. Žalovanému n e p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobca svoj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, podaný dňa 21. decembra 2017 na Okresný súd Senica (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“), odôvodnil tým, že sporové strany uzatvorili dňa 11. novembra 2014 podľa § 278 a nasl. Obchodného zákonníka písomnú zmluvu o budúcej zmluve, v ktorej žalovaný vystupuje ako budúci predávajúci a žalobca ako budúci kupujúci. Žalovaný je výlučným vlastníkom v návrhu opísanej nehnuteľnosti a z jeho strany malo podľa žalobcu v poslednom období dôjsť

ku konaniu orientovanému na predaj budúceho predmetu kúpy iným tretím osobám, čím by došlo k zmareniu účelu zmluvy o budúcej zmluve. Súd prvej inštancie sa stotožnil s tvrdeniami žalobcu o existencii nebezpečenstva vzniku ujmy na právach žalobcu a uznesením,

č. k. 7Cb/36/2017-15 z 27. decembra 2017 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil žalovanému povinnosť, aby nenakladal s nehnuteľnosťou zapísanou na liste vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie J., obec Šaštín - Stráže, okres Senica, súpisné číslo stavby 162, poľnohospodárska budova evidovaná ako kravín stará časť, pavilón A, nachádzajúca sa na parc. č. XXX, s tým, že žalobca má právo na náhradu trov konania voči žalovanému vo výške 100%.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) uznesením,

č. k. 31Cob/100/2018-52 z 23. októbra 2018 odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného aj odvolacieho konania v celom rozsahu. Uviedol, že v predmetnej veci neboli splnené podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia, keď v čase rozhodovania súdu prvej inštancie nebolo osvedčené, že je dané nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy, nakoľko žalobca v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia potrebu neodkladnej úpravy pomerov odôvodňoval tým, že v ostatnom období došlo zo strany žalovaného ako budúceho predávajúceho ku konaniu orientovanému na predaj budúceho predmetu kúpy iným tretím osobám, avšak vôbec neuviedol, na základe ktorého konkrétneho správania žalovaného dospel k záveru, že konanie žalovaného smerovalo k predaju spornej nehnuteľnosti. Z uvedeného dôvodu odvolací súd posúdil ako dôvodnú námietku odvolateľa, že návrh o nariadenie neodkladného opatrenia bol nedôvodný. S poukazom na ustanovenie § 329 ods. 2 C. s. p., keďže pre odvolací súd je relevantný stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie, odvolací súd na nové skutočnosti uvedené žalobcom vo vyjadrení k odvolaniu nemohol prihliadať. Vzhľadom k uvedenému odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, dospel k záveru, že v čase rozhodovania súdu prvej inštancie nebol splnený základný predpoklad pre nariadenie daného neodkladného opatrenia, a to osvedčenie, že je dané nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy, a preto jeho rozhodnutie zmenil.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca podľa § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „Civilný sporový poriadok“ alebo „C. s. p.“) a § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ C. s. p. Nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu malo byť žalobcovi znemožnené, aby uskutočňoval procesné práva (napr. dokazovanie, hodnotenie dôkazov podľa § 191 ods. 1 C. s. p., odôvodnenie uznesenia krajského súdu v súlade s § 220 C. s. p.) v takej miere (intenzite), že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Zároveň namietal, že odvolací súd nepredvolal a nevypočul žalobcu a nemal tak možnosť presvedčiť sa o legálnosti a opodstatnenosti návrhu. Preto podľa názoru žalobcu odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, a to bez toho, aby na takéto procesný postup existovali legitímne podmienky. Uznesenie krajského súdu je podľa žalobcu založené na subjektívnom, zavádzajúcom právnom názore (o neosvedčení bezprostredne hroziacej ujmy), nezodpovedajúcom reálnemu skutkovému stavu zistenom súdom prvej inštancie. Skutkový stav zistený súdom prvej inštancie odvolací súd znehoval jeho antagonistickým neudržateľným záverom, zjavne odporujúcim priebehu konania na súde prvej inštancie iniciovaným žalobným návrhom a osobitne k nemu pripojenými listinnými dôkazmi osvedčujúcim dôvodnosť žaloby (najmä LV), preukázanej aj v ďalšom procesnom štádiu. Zároveň tvrdí, že je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., pretože rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Vzhľadom k uvedenému navrhol, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že prípadné nevykonanie dôkazu súdom nemôže viesť k odňatiu možnosti konať pred súdom. Rozhodovanie o tom, ktoré z dôkazov budú vykonané, patrí vždy výlučne súdu a nie strane sporu a ak rozhodne, že niektorý z dôkazov nevykoná, nemôže to byť považované za postup znemožňujúci procesnej strane uskutočňovať jej procesné oprávnenia. Zároveň zdôraznil, že prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p. je v prípadoch neodkladných opatrení v zmysle § 357 písm. d/ C. s. p. vylúčená. Žalovaný preto navrhol, aby dovolací súd podané dovolanie žalobcu odmietol a žalovanému priznal náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom (§ 419 a § 420 C. s. p.).

6. Najvyšší súd vo viacerých v rozhodnutiach vydaných za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, t. j. do 30. júna 2016, vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní nižších súdov, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej.

Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/209/2015, 3Cdo/308/2016, 5Cdo/255/2014).

7. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené (primárnym) záverom dovolacieho súdu, že dovolanie je procesne prípustné a až následným (sekundárnym) záverom dovolacieho súdu, že tento opravný prostriedok je aj opodstatnený; pre opačný prístup nedáva Civilný sporový poriadok podklad v žiadnom z jeho ustanovení. Pokiaľ dovolací súd nedospeje k uvedenému (primárnemu) záveru, platná právna úprava mu neumožňuje postúpiť

v dovolacom konaní ďalej a pristúpiť až k posúdeniu napadnutého rozhodnutia a konania, v ktorom bolo vydané; pokiaľ by dovolací súd posudzoval správnosť rozhodnutia napadnutého procesne neprípustným dovolaním, porušil by zákon (uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 3ECdo/154/2013 z 26. mája 2015).

8. Podľa ustanovenia § 419 C. s. p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

9. Podľa ustanovenia § 420 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak:

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Účinnosťou Civilného sporového poriadku dochádza k zmene základného konceptu inštitútu predbežného opatrenia, ktoré nahrádza neodkladné opatrenie, pričom jeho právne účinky nie sú podmienené prebiehajúcim konaním vo veci samej a vo svojej podstate môže konzumovať vec samu. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej len vtedy, ak sa v dôsledku neho spor o veci vymedzenej žalobou právoplatne skončil a nebude nasledované konaním vo veci samej. Takéto rozhodnutie nevykazuje charakter dočasnosti a predbežnosti poskytovanej meritornej ochrany vyžadujúcej ďalšie konanie o nároku, v ktorom sa vec vyrieši s konečnou platnosťou. Jedná sa o prípad nariadenia neodkladného opatrenia pred začatím konania, keď súd neuloží povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej, a to v prípade, ak je predpoklad, že neodkladným opatrením možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami. Rovnako tak sa jedná o prípady návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia podaných po skončení konania (pri splnení podmienok § 325 ods. 1 C. s. p.).

11. Na uvedené reflektuje aj aktuálna rozhodovacia prax dovolacieho súdu, ktorá, vychádzajúc z právnej úpravy obsiahnutej v § 420 C. s. p., vylučuje prípustnosť dovolania proti takému uzneseniu odvolacieho súdu o nariadení neodkladného opatrenia, ktoré nie je rozhodnutím

vo veci samej (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu pod sp. zn. 4Obdo/4/2017, 3Cdo/157/2017, 8Cdo/83/2017, 5Obdo/76/2016). Pri neodkladných opatreniach nekonzumujúcich vec samu (vo vzťahu k vylúčeniu prípustnosti dovolania) sa zároveň zohľadňuje, že ide (len) o dočasné procesné opatrenie súdu, trvanie ktorého je obmedzené

a môže byť za podmienok uvedených v zákone zrušené. Neodkladné opatrenie má v takomto prípade nastoliť určitý stav len dočasne a bez ujmy na konečnú, definitívnu ochranu, poskytovanú až rozhodnutím súdu vo veci samej. Zákonodarca tu bezpochyby zohľadnil, že procesné nesprávnosti súdov, ku ktorým pri tom môže dôjsť, sa v takom prípade vyznačujú nižšou intenzitou porušenia procesných oprávnení strán sporu (uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 3Cdo/157/2017).

12. V predmetnej veci pri posúdení povahy navrhovaného neodkladného opatrenia dovolací súd vzal na zreteľ najmä samotnú vôľu žalobcu podať na súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania, ktorá jednoznačne vyplýva už zo samotného označenia podaného návrhu. Zároveň zo samotnej povahy súdneho sporu a logiky veci vyplýva, že ak žalobca má záujem na tom, aby si žalovaný splnil svoju povinnosť, vyplývajúcu mu

zo Zmluvy o uzavretí budúcej zmluvy zo dňa 11. novembra 2014, nie je možné, aby zároveň v zmysle ním navrhovaného rozhodnutia súdu bez časového obmedzenia nemohol nakladať práve s uvedenou nehnuteľnosťou, nakoľko takýmto rozhodnutím súdu, pokiaľ by naň nemalo nadväzovať konanie vo veci samej, ktoré by znamenalo dočasnú nariadenú neodkladné opatrenie, by sa zmaril samotný účel Zmluvy o uzavretí budúcej zmluvy. V prípade, že by

sa v konkrétnej veci nemalo jednáť o neodkladné opatrenie predchádzajúce samotnému konaniu vo veci, ale malo by sa jednáť o neodkladné opatrenie konzumujúce vec samú, žalobca by sa tak ním žiadaným neodkladným opatrením sám pripravil o možnosť realizácie plnenia žalovaným zo Zmluvy o uzatvorení budúcej zmluvy, čo by spôsobilo absurdnú situáciu.

Na základe uvedeného dovolací súd z povahy veci a samotného prejavu vôle žalobcu konštatuje, že vo veci súd prvej inštancie nariadil neodkladné opatrenie, ktoré nekonzumuje vec samú.

13. Len ako poznámku dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že súd prvej inštancie absolútne rezignoval na aplikáciu zákonných ustanovení § 336 a § 337 C. s. p.,

ktoré jednoznačne ukladajú súdu povinnosť vo svojom rozhodnutí diferencovať, či ukladá žalobcovi povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej alebo takúto povinnosť neukladá, čo v konečnom dôsledku determinuje samotnú povahu neodkladného opatrenia a jeho prípadnú dočasnú. Od uvedeného sa následne odvíja aj úprava samotného výroku neodkladného opatrenia (viď § 336 ods. 1, resp. § 337 ods. 2 C. s. p.) a tiež poučovacia povinnosť súdu vo vzťahu k stranám sporu [(§ 337 ods. 1 C. s. p.) k náležitostiam neodkladného opatrenia - pozri napr. rozhodnutie najvyššieho súdu, sp. zn. 4Obdo/66/2017]. Vzhľadom k absencii formálnych a obsahových náležitostí dovolací súd nedokázal určiť povahu nariadeného neodkladného opatrenia zo samotného uznesenia súdu prvej inštancie, preto pri určení jeho povahy vychádzal z vôle žalobcu vyjadrenej samotným označením jeho návrhu a tiež z povahy ním žiadaného neodkladného opatrenia (viď bod 12).

14. Vzhľadom k uvedenému, aplikujúc právnu úpravu prípustnosti dovolania podľa

§ 420 C. s. p. a vychádzajúc z povahy neodkladného opatrenia, ktoré nemožno považovať za také, ktoré by mohlo konzumovať vec samu, dovolací súd uzatvára, že proti napadnutému uzneseniu odvolacieho súdu nie je dovolanie prípustné. Zároveň platí, že ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ C. s. p. irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

15. Dovolateľ zároveň namietal aj nesprávne právne posúdenie podľa § 421 C. s. p.

16. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe

dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

17. Podľa § 421 ods. 2 C. s. p. dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

18. Podľa § 357 písm. d/ C. s. p. odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia.

19. V zmysle § 421 ods. 2 C. s. p. dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ C. s. p., vrátane uznesenia o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia (§ 357 písm. d/ C. s. p.). Z uvedeného vyplýva, že dovolanie žalobcu proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o neodkladnom opatrení nie je prípustné.

20. Z uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu je procesne neprípustné; vzhľadom k tomu jeho dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ C. s. p.

21. O trovách konania rozhodol dovolací súd v zmysle § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p., pričom žalovanému, ktorý bol v dovolacom konaní úspešný, nepriznal náhradu trov konania, nakoľko mu v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli (R 72/2018).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.